

Kritik av Daniel Ankarloos

Marknadsmyter

Jacob Lundberg

22 november 2009

Inledning

Daniel Ankarloo, lektor i socialt arbete vid Malmö högskola, kom i början av året ut med boken *Marknadsmyter: En kritisk betraktelse av nyliberala påståenden*.¹ Denna rapport kritiserar några av Ankarloos påståenden. Mycket av det underliggande data-materialet finns att ladda ned i Excelformat på <http://tinyurl.com/marknadsmyter>. Rapportförfattaren och Johan Norberg har tidigare kritiserat boken på annan plats.²

Innehåll

Sammanfattning	3
Jämvikt och transaktionskostnader (kap. 1)	4
Ekonomisk frihet och välstånd (kap. 3).....	6
Fattigdom och köpkraftsjustering (kap. 4)	10
Nyliberaliseringen av välfärden (kap. 5)	12
Litteratur	13

© Jacob Lundberg 2009
lundberg.jacob@gmail.com
<http://jacoblundberg.blogspot.com>

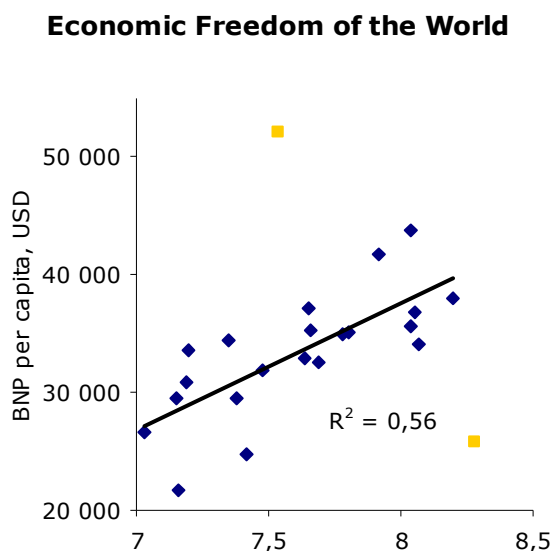
---

¹ Ankarloo (2008)

² Lundberg (2008), Norberg (2009)

Sammanfattning

- Ankarloo kritiserar nationalekonomin ur en teoretisk synvinkel, men glömmer att många av nationalekonomernas förutsägelser har starkt empiriskt stöd.
- Ankarloos kritik mot Coases teori om företag och transaktionskostnader är irrelevant eftersom transaktionskostnaderna inte behöver vara explicita för att teorin ska vara användbar.
- Forskningen visar att ekonomisk frihet ger högre tillväxt. Detta samband gäller både industriländerna och världen som helhet.
- Ankarloo ignorerar forskningen, gör en egen analys av siffrorna och hävdar att det inte finns något samband mellan ekonomisk frihet och BNP per capita i de 24 rikaste länderna. En närmare undersökning visar att det finns ett tydligt samband:

- Den extrema fattigdomen har minskat från 42 till 17 procent sedan 1981.
- Ankarloo hävdar att man bör mäta fattigdomen i förhållande till samhällets (världens) inkomster, så kallad relativ fattigdom. Men även den relativa fattigdomen i världen har minskat sedan 1981.
- Tillväxt bör mätas i procent eftersom erfarenheten visar att tillväxten är procentuell. Därför är det inte rimligt att säga att ojämlikheten ökar eftersom de rika länderna växer mer i absoluta tal.
- Att räkna ojämlikhet i världen i absoluta tal är också missvisande. Om man skulle jämföra länder på samma sätt leder det till absurda slutsatser som att Sverige och Brasilien är lika ojämlika.

Jämvikt och transaktionskostnader (kap. 1)

Ankarloo börjar med att kritisera några av grundantagandena i de neoklassiska nationalekonomiska modellerna. En sådan debatt är alltid välkommen och intressant, men Ankarloo missar den empiriska biten. Nationalekonomin är i dag en empirisk vetenskap och forskare som inte presenterar någon typ av bevis för sin tes tas sällan på allvar. Även läroboksförfattare presenterar ofta empiriskt stöd för sina teoretiska resonemang. Ankarloos kritik liknar därför någon som passionerat argumenterar för att humlan inte kan flyga eftersom det strider mot fysikens lagar. Men empirin visar ju att humlan faktiskt kan flyga och det teoretiska resonemanget tappar en del av sitt värde.

Nationalekonomiska modeller har testats empiriskt sedan åtminstone andra världskriget och resultaten visar att löneutvecklingen beror på produktivitetsutvecklingen, att inflationen hänger ihop med penningmängden³ och att höga minimilöner skapar arbetslöshet⁴ – alla slutsatser som förutsetts av ekonomisk teori.

De nationalekonomiska modellerna har även anammats av vinstmaximerande företagare – som skulle förlora pengar på att gå efter teorier som inte stämmer. Tidigt tänkande inom företagsstrategi (1970- och 80-tal) byggde mestadels på nationalekonomernas modeller av oligopol. Man betonade konkurrensen och att företagen skulle försöka använda sin makt över sina kunder, konkurrenter och leverantörer för att kunna ta ut ett pris som var högre än kostnaden och göra extravinster.⁵

Efter avregleringar och ökad globalisering i slutet av 1900-talet gick managementkonsulterna över till en syn på marknaden som mer liknar nationalekonomernas perfekta konkurrens. Man betonar att företagen måste skapa ett mervärde genom sin existens – vara värd mer än sina delar. Högre vinster än det aktuella ränteläget kan man bara få genom att bygga upp kompetenser som konkurrenterna inte kan kopiera, exempelvis expertis inom elektronik.⁶

Många råd till företagsledare utgår från Ronald Coases teorier om transaktionskostnader, vilka Ankarloo också förkastar.

Ankarloos kritik mot idén om transaktionskostnader och att företag uppstår för att minimera dessa är att transaktionskostnaderna är implicita och aldrig syns på en prislapp. Det har förstås ingen påstått att de gör och det är inte nödvändigt för teorin. Marknaden går ut på att många olika lösningar provas. De företag som är för små eller för stora kommer att försvinna från marknaden till förmån för de företag som har rätt storlek ur ett transaktionskostnadsperspektiv.

---

³ Mankiw & Taylor (2007), s. 73 och 106

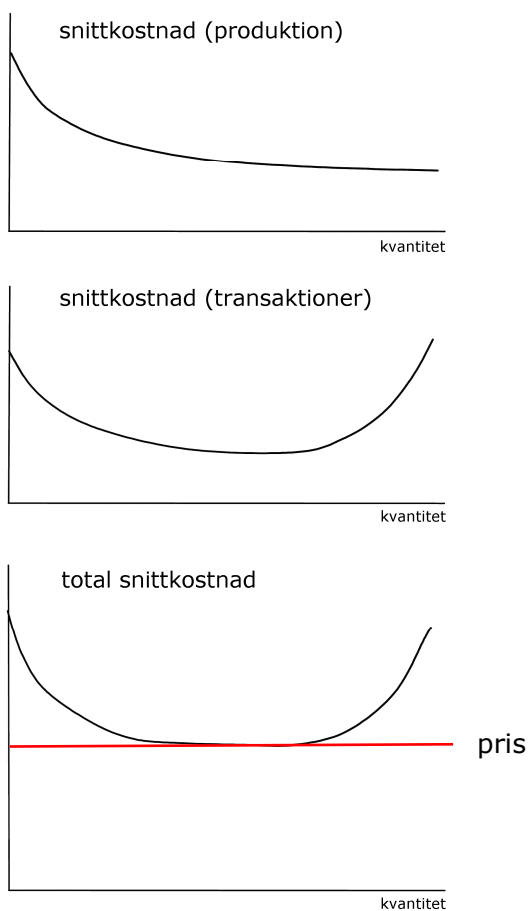
⁴ Brown, Gilroy & Kohen (1982), Neumark & Wascher (2006)

⁵ Porter (1979)

⁶ Prahalad & Hamel (1990), Porter (1996), Peteraf (1993)

Poängen i kapitalismen är att entreprenörer testat olika sätt att organisera produktionen. Jordbruk är en sektor som traditionellt bedrivits småskaligt och tros inte ha några betydande stordriftsfördelar. Det svenska företaget Black Earth Farming tror att det nu går att bedriva storskaligt jordbruk och investerar tungt i Ryssland. Om jordbruket fortfarande bara går att bedriva i liten skala kommer Black Earth Farming att misslyckas och aktieägarna kommer att förlora sina pengar. Förutom det kommer samhället inte att förlora något. När Stalin däremot trodde att det ryska jordbruket gick att bedriva centraliserat så drabbades hela samhället eftersom Sovjetunionen var en planekonomi som inte tillät experiment.

För att illustrera detta kan man dela upp ett företags kostnader i kostnader för själva produktionen och kostnader för transaktioner. Det finns empiriskt stöd för utseendet av nedanstående kurvor.⁷

Källa: Canbäck (2002), s. 197

Den genomsnittliga kostnaden per vara i själva produktionen minskar ju mer man producerar, tack vare stordriftsfördelar. Kostnaden för att göra transaktioner i verksamheten minskar också i genomsnitt i början tack vare stordriftsfördelar, men när produktionen blir tillräckligt stor börjar snittkostnaden stiga på grund av byråkrati och de svårigheter som finns i att driva en stor organisation.

---

⁷ Canbäck (2002)

Den totala snittkostnaden per producerad enhet (vilken är summan av de båda övre diagrammen) kommer därför att bli U-formad som i det nedersta diagrammet. Om marknaden är konkurrensutsatt kommer priset att bli lika lågt som vid U:ets botten. Alla företag producerar mer eller mindre än denna punkt kommer att ha ett högre snittpris än marknadspriset och gå med förlust. I längden kommer de inte att finnas kvar i branschen. På detta sätt avgör transaktionskostnaden hur stora företagen i en viss bransch kommer att vara. Innovationer inom telefoni, transporter, utbildning och bokföring i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet ändrade exempelvis utseendet på transaktionskostnadskurvan till förmån för större företag.⁸

Ekonomisk frihet och välstånd (kap. 3)

Det kanske märkligaste kapitlet i *Marknadsmyter* är det om ekonomisk frihet, där vi utlovas en skarp kritik av påståenden om effekterna av ekonomisk frihet. Men Ankarloo börjar med att utesluta den absoluta majoriteten av världens befolkning genom att endast undersöka den relativt homogena gruppen av rika industriländer.

Han menar exempelvis att en jämförelse mellan Kongo och Sverige är meningslös. "Det innebär att Sveriges offentliga sektor [”statens storlek”] bidrar till landets ’ekonomiska frihet’ i lägre grad än vad Kongos offentliga sektor gör för Kongo”, skriver Ankarloo. Men han har förstått saken fel. Fraser Institute använder en negativ frihetsdefinition, alltså frihet *från* staten. Det handlar inte främst om att ”bidra” till ekonomisk frihet utan om att hålla sig borta. Att Kongos stat är för liten i meningen att den misslyckas totalt med att upprätthålla säkerhet och äganderätt visar sig i det katastrofala betyget på området ”legal struktur och äganderätt”. Om Kongo i övrigt hade relativt välfungerande institutioner, låga tullar och få regleringar som Sverige skulle landet ha en högre ekonomisk frihet i kraft av sina låga skatter.

	Kongo	Sverige
Statens storlek	7,2	3,7
Legal struktur och äganderätt	2,1	8,4
Penningvärde	7,3	9,6
Utrikeshandel	5,4	7,7
Kredit, arbete och kommers	4,3	7,3
Total poäng	5,3	7,4

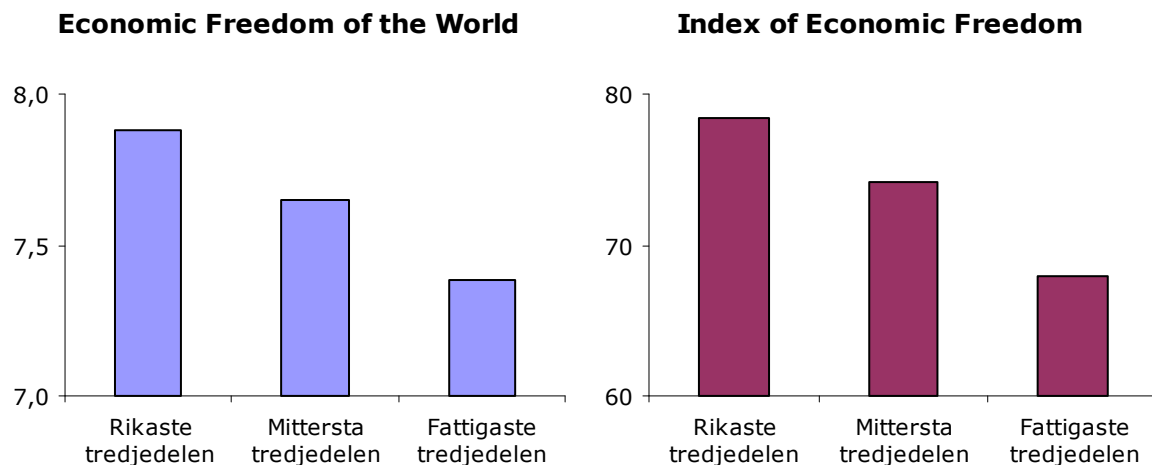
Källa: Gwartney & Lawson (2008)

Trots att det numera är lätt att göra en enkel statistisk analys väljer Ankarloo att endast redovisa data över ekonomisk frihet och BNP per capita i en tabell och sedan göra ytliga observationer i brödtexten. (Boken är full av statistik och tabeller men innehåller bara ett enda diagram, på sidan 226.) Slutsatsen är att det inte finns något ”entydigt samband”.

⁸ Micklethwait & Wooldridge (2003)

Det finns vissa svårigheter med att använda ekonomisk frihet som mått på hur liberal ekonomin är i industriländer, något som Ankarloo också påpekar. Undersökningarna av ekonomisk frihet är bättre lämpade för att göra jämförelser mellan länder som skiljer sig mycket åt.⁹

Nedan har jag gjort en enkel analys av exakt samma 24 industriländer som Ankarloo analyserar. Först delar jag in länderna i tredjedelar efter välstånd. Det visar sig att de åtta rikaste länderna också i genomsnitt är mest fria och att de åtta fattigaste industriländerna har minst ekonomisk frihet.

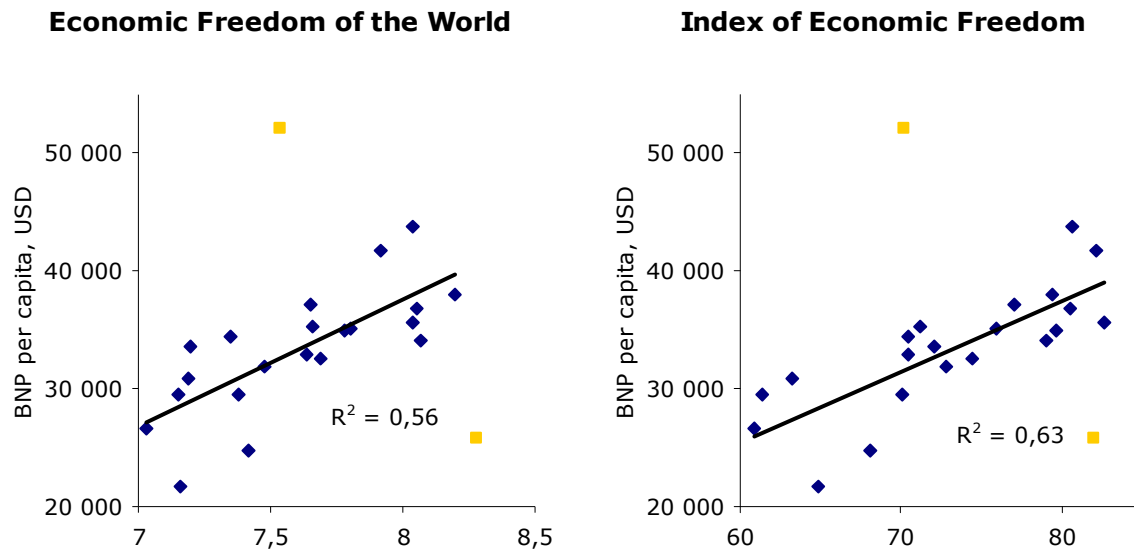
Källor: Gwartney & Lawson (2008), Miller & Holmes (2009), OECD

Punktdiagrammet ger samma tydliga resultat. Ju högre ekonomisk frihet, desto större välstånd. För att regressionen ska bli meningsfull utesluts tre länder såsom uteliggare: Luxemburg, Norge och Nya Zeeland. Luxemburg är ett mycket litet land och en stor del av produktionen utförs av arbetare som bor i grannländerna.¹⁰ Siffran blir därför inte jämförbar.

Norge får cirka en femtedel av BNP från olja, något som har mer med tur än med ekonomisk frihet att göra. Slutligen exkluderas även Nya Zeeland. Landet steg snabbt i rankingen över ekonomisk frihet, från trettionde plats 1985 till tredje plats 1995 i Economic Freedom of the World. Nya Zeeland har åtnjutit hög tillväxt sedan dess och kan förväntas fortsätta stärka sin position i BNP-ligan. Men eftersom landet har haft nuvarande höga nivå av ekonomisk frihet förhållandevis kort tid är det inte rättvisande att ta med det i analysen.

⁹ Bergh & Karlsson (2009), s. 19

¹⁰ Mankiw & Taylor (2007), s. 41

Källor: Gwartney & Lawson (2008), Miller & Holmes (2009), OECD

Regressionsanalyserna visar att determinationskoefficienterna (R^2) är 0,56 och 0,63, det vill säga mer än hälften av variationen av BNP per capita kan förklaras med att den ekonomiska friheten varierar mellan länder. Det är ett starkt resultat.

Nu är frågan varför jag och Ankarloo gör dessa egna undersökningar när det finns en hel vetenskaplig litteratur som använder betydligt mer sofistikerade metoder. Litteraturen behandlar såväl hela världen som mindre grupper av länder såsom OECD, vilket Ankarloo föredrar. Efter att ha gått igenom ett antal vetenskapliga artiklar på området förstår man varför Ankarloo så gärna ignorerar denna litteratur, ty bland forskarna har det växt fram en konsensus: högre ekonomisk frihet ger en bättre ekonomisk utveckling (se nästa sida).

Det område där forskningslägret är mest osäkert är statens storlek. Ankarloo hävdar i en artikel, på basis av egen forskning, att "i 'government size' råder på världsnivå sambandet: Ju större grad av 'ekonomisk frihet' - desto lägre grad av 'välstånd'"¹¹. Många studier kommer fram till att högre statliga utgifter sänker tillväxten¹², medan andra menar att något sådant orsaksförhållande inte finns¹³. Vissa har kommit fram till att statliga utgifter är bra för den ekonomiska utvecklingen medan de skatter som måste finansiera dessa är dåliga.¹⁴ En rapport till den amerikanska kongressen kom fram till att större statsutgifter verkar höja tillväxten i låginkomstländer och trodde att det berodde på bättre institutioner - bättre upprätthållande av äganderätten och så vidare - när staten får mer resurser. Ökade utgifter för socialförsäkringar i rika länder minskar dock tillväxten enligt rapporten.¹⁵

¹¹ Ankarloo (2009a)

¹² Fölster & Henrekson (2001), Bergh & Karlsson (2009), Barro (1997)

¹³ Sala-i-Martin (2002), s. 10

¹⁴ Hakro (2009)

¹⁵ Vedder & Gallaway (1998)

Vad säger forskningen om ekonomisk frihet?

"The dynamic relationships estimated strongly suggest that economic freedom fosters economic growth. To our knowledge, this causal link appears as an empirical regularity in most of the literature addressing the subject. Market liberalisation seems to be an appropriate institutional reform for countries whose main concern is economic growth."¹⁶

"Our empirical results confirm the strong relationship that many papers posit between economic freedom and economic development. Our results confirmed our assumption in which both property rights and economic freedom are significantly and positively effective in promoting economic growth in OECD countries."¹⁷

"The paper also reports some bivariate correlations between OECD indicators of product regulation and growth. They provide some supporting evidence that the negative impact of stringent regulations and administrative burden on the efficiency of product markets also results in a negative impact on overall economic growth."¹⁸

"We find evidence that reforms promoting private governance and competition (where these are viable) tend to boost productivity. Both privatisation and entry liberalisation are estimated to have a positive impact on productivity."¹⁹

"It was shown in this paper the economic freedom – economic growth literature is so affected by publication bias that it is not clear what the *size* of the genuine effect of economic freedom on economic growth is. This does not mean there is no economic freedom – economic growth association. The evidence is indicative of a positive impact on economic growth."²⁰ (min kursiv)

Kanske är det så att regeringar i välfungerande demokratier svarar på krav från breda folklager om större statsutgifter medan diktaturer kan ignorera sådana krav. Demokratierna får dock högre tillväxt eftersom de tenderar att öka den totala ekonomiska friheten (där statens storlek bara är en faktor av många) – viss forskning tyder på att ekonomisk frihet, demokrati och tillväxt går hand i hand.²¹

På en övergripande nivå är sambandet mellan ekonomisk frihet och indikatorer som medellivslängd, spädbarnsdödlighet och Human Poverty Index tydligt²², men sannolikt är sambandet indirekt eftersom ekonomisk frihet ger högre BNP-tillväxt och BNP per capita är starkt korrelerat med dessa indikatorer²³.

---

¹⁶ Vega-Gordillo & Alvarex-Arce (2002), s. 21

¹⁷ Khalil, Ellaboudy & Denzau (2007), s. 74

¹⁸ Bassanini, Scarpetta & Hemmings (2001)

¹⁹ Nicoletti & Scarpetta (2003)

²⁰ Doucouliagos (2005), s. 73

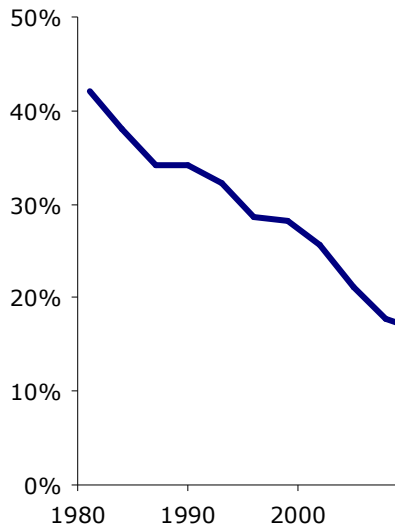
²¹ Vega-Gordillo & Alvarex-Arce (2002)

²² Gwartney & Lawson (2008), s. 30

²³ Gapminder (2009)

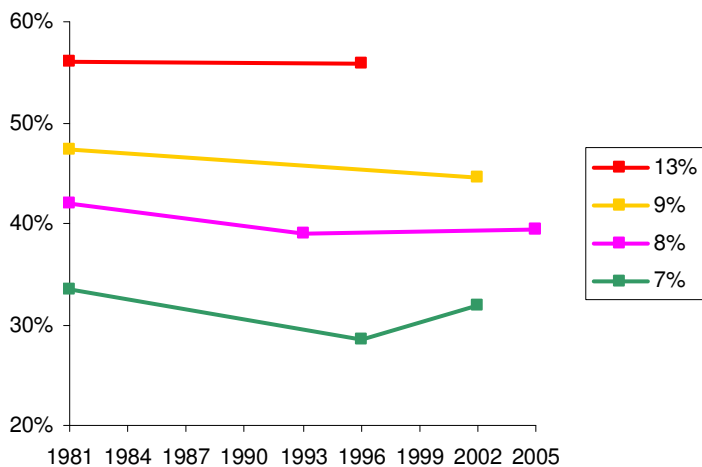
Fattigdom och ojämlikhet (kap. 4)

Sedan 1980-talet har den extrema fattigdomen (en dollar om dagen) i världen minskat dramatiskt. Detta allmänt erkända faktum påpekade Johan Norberg i en rapport till Globaliseringsrådet.²⁴ Fattigdomen fortsätter att minska även under den ekonomiska krisen, om än i en lägre takt.

Källa: Chen & Ravallion (2008), Världsbanken (2009), s. 48, befolkningsuppgifter från FN

Ankarloo tycker att man ska mäta fattigdomen som ett relativt mått och anklagar Norberg för att trixa med siffrorna. Det går att få fram siffror för relativ fattigdom från Världsbankens statistik. Fyra "fattigdomsgränser" går att konstruera: 7, 8, 9 och 13 procent av genomsnittsinkomsten i världen. Samtliga mått visar att den relativa fattigdomen har minskat sedan 1981. Även i Ankarloos föredragna mått, relativ fattigdom, kan man alltså skönja en minskning, tvärt emot hans påstående om "ökad fattigdom" i inledningen av boken (s. 26).

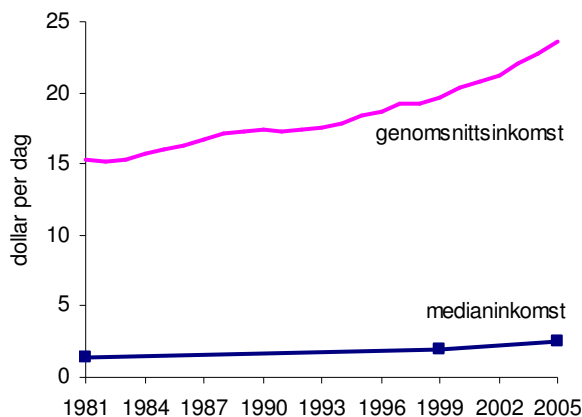

Källa: Egna beräkningar utifrån Chen & Ravallion (2008), Maddison (2008) och IMF

²⁴ Norberg (2007)

1981 levde exempelvis 42 procent av befolkningen på under 1,25 dollar om dagen, 8 procent av världssnittet. 2005 levde 39 procent på en inkomst som var under 8 procent av snittinkomsten vilket då var 2 dollar per dag. Samtidigt visar exemplet varför relativ fattigdom är ett irrelevant mått på fattigdom eftersom ribban hela tiden höjs. Om inkomstutvecklingen i de rika länderna hade varit ännu bättre men fattigdomsminskningen i de fattiga länderna lika stor skulle den relativa fattigdomen ha ökat över tidsperioden, trots att levnadsförhållandena för miljarder människor rent objektivt har förbättrats drastiskt.

Ankarloo påpekar helt riktigt att medianinkomsten – hälften av jordens befolkning lever definitionsmässigt på mindre än medianinkomsten – motsvarar cirka en tiondel av genomsnittsinkomsten i världen. Men även den andelen har ökat, från 9,5 procent 1981 till 10,6 procent 2005.

Källa: Egna beräkningar utifrån Chen & Ravallion (2008), Maddison (2008) och IMF

Dessa observationer stöder Världsbankens slutsats att trenden av ökad ojämlikhet i världen bröts kring 1980 och att världen sedan dess blivit lite mer jämlik.²⁵

En annan stridsfråga mellan Ankarloo och Johan Norberg är om man bör räkna tillväxt i procent eller i dollar. Om man räknar i procent har avståndet mellan de fattiga och de rika länderna minskat, medan avståndet har ökat om man räknar i absoluta tal. Ankarloo skriver:

Jag har aldrig förnekat Norberg eller andra rätten att räkna tillväxt i procent, om de vill det. Nej, det ironiska i sammanhanget är Norbergs och hans kompaners närmast frenetiska försök att förvägra oss andra att ens få räkna inkomstillväxt i de kronor och ören som vi betalar våra räkningar och våra förnödenheter i, om vi vill det.

Och vilka andra saker räknar vi egentligen i procent och inte i absoluta tal? Skulle vi säga att en bil som accelererar från 10 km/h till 20 km/h accelererar

²⁵ Norberg (2007), s. 29

snabbare än en bil som accelererar från 150 km/h till 280 km/h och att den förra bilen "hinner ikapp" den senare, eftersom den ökar snabbare i "procent"? Mäter vi temperaturökningar på det sättet? Ökningen från en grad till 2 grader är större än den från 15 grader till 28 grader. Och är skillnaden i temperatur på 2 grader mot 28 grader mindre än den mellan 1 grad och 15 grader? Norberg hävdar det i sin rapport vad gäller ekonomisk inkomstjämlighet och tillväxt. Vad är så speciellt med just ekonomisk tillväxt?²⁶

Det som är speciellt med ekonomisk tillväxt är att erfarenheten visar att den är exponentiell. Eftersom erfarenheten visar att tillväxten är procentuell är det så vi bör göra jämförelser mellan länder. Med nuvarande tillväxttakt kommer Kina och Indien att gå om USA och EU i BNP per capita om ett antal decennier. Om någon ser ut att vara på väg att springa förbi någon i en löpartävling skulle vi förmodligen säga att den personen närmar sig. Men inte Daniel Ankarloo. Han menar att EU och USA drar ifrån Indien och Kina därför att de förstnämnda har högre tillväxt i absoluta tal.

Ett annat exempel visar det absurda i att mäta ojämlikhet och tillväxt i absoluta tal: I Brasilien tjänar den fattigaste femtedelen ungefär 1 000 dollar, och den rikaste femtedelen 33 000 dollar. I Sverige tjänar den fattigaste femtedelen 26 000 dollar och den rikaste femtedelen 58 000 dollar. Enligt Ankarloos sätt att räkna ojämlikhet är skillnaden 32 000 dollar i båda fallen och slutsatsen blir att ojämlikheten är lika stor i Sverige och Brasilien.²⁷

Nyliberaliseringen av välfärden (kap. 5)

När Ankarloo diskuterar sjukvårdsutgifter (s. 188) passar det bra, enligt honom, att använda köpkraftsjusterade siffror, trots att han tidigare kritiserat köpkraftsjustering.²⁸ 1999 spenderade Sverige 1 748 köpkraftsjusterade dollar per person på sjukvård och USA spenderade 4 373 dollar. Om man vore lika polemiskt lagd som Ankarloo skulle man kanske påstå att denne medvetet väljer siffror som gynnar hans sak – Ankarloo vill ju i detta avsnitt mena att Sverige får bättre utdelning på sin sjukvård trots att kostnaderna är lägre, och genom att köpkraftsjusteras i detta fall får Ankarloo Sveriges siffror att se ännu lägre ut än om han valt marknadsväxelkurser.

Nu tror jag inte att Ankarloo medvetet väljer de siffror som gynnar hans sak. Han vet helt enkelt inte att han är inkonsekvent, eller så orkar han inte utföra de beräkningar som behövs. Denna slutsats stöds av Ankarloos jämförelser över tid i samma kapitel. När han ska jämföra dagens utgifter för socialförsäkringarna med 1980 års utgiftsnivå bryr han sig inte om att justera för inflationen, vilket leder till att flera av uträkningarna blir felaktiga.

---

²⁶ Ankarloo (2009b)

²⁷ Beräkningen är baserad på ojämlikhetsdata från 1990-talet och på Världsbankens BNP-siffror.

²⁸ Se Lundberg (2008) för ett försvar av köpkraftsjustering.

Litteratur

Ankarloo, Daniel (2008), *Marknadsmyter: En kritisk betraktelse av nyliberala påståenden* (Stockholm: ETC förlag), ISBN 978-91-85949-02-1

Ankarloo, Daniel (2009a), "Fel om frihet och välbefinnande", *ETC* 12 januari
<<http://www.etc.se/19675/nyliberala-myter-om-frihet-och-vaelstand>>

Ankarloo, Daniel (2009b), "Myter om Marknadsmyter", *ETC* 4 maj
<<http://www.etc.se/myter-om-marknadsmyter>>

Barro, Robert J. (1997), *Determinants of Economic Growth: A Cross-Country Empirical Study* (Cambridge, Mass.: MIT Press)

Bassanini, Andrea, Scarpetta, Stefano & Hemmings, Philip (2001), "Economic Growth: The Role of Policies and Institutions: Panel Data. Evidence from OECD Countries", OECD Economics Department Working Papers, nr. 283

Bergh, Andreas & Karlsson, Martin (2009), "Government size and growth: Accounting for economic freedom and globalization", Ratio Working Paper nr. 130
<http://www.ratio.se/pdf/wp/ab_mk_governmentsize.pdf>

Brown, Charles, Gilroy, Curtis & Kohen, Andrew (1982), "The Effect of The Minimum Wage on Employment and Unemployment", *Journal of Economic Literature* juni, 20 (2)

Canbäck, Stefan (2002), *Bureaucratic Limits of Firm Size: Empirical Analysis Using Transaction Cost Economics*, doktorsavhandling Brunel University, ISBN 0-493-54020-2
<<http://canback.com/archive/thesis.pdf>>

Chen, Shaohua & Ravallion, Martin (2008), "The Developing World Is Poorer Than We Thought, But No Less Successful in the Fight against Poverty", Världsbanken, Policy Research Working Paper 4703 <<http://go.worldbank.org/QBLH0X7570>>

Doucouliafos, Chris (2005), "Publication bias in the economic freedom and economic growth literature" i Roberts, Colin J. & Stanley, T. D., *Meta-regression analysis: issues of publication bias in economics* (Wiley-Blackwell)

Fölster, Stefan & Henrekson, Magnus (2001), "Growth Effects of Government Expenditure and Taxation in Rich Countries", *European Economic Review* 45 (8)

Gapminder (2009), "Gapminder World" <<http://graphs.gapminder.org/world>>

Gwartney, James D. & Lawson, Robert (2008), *Economic Freedom of the World: 2008 Annual Report* (Vancouver: Economic Freedom Network)
<<http://www.freetheworld.com/2008/EconomicFreedomoftheWorld2008.pdf>>

Hakro, Ahmed Nawaz (2009), "Size of Government and Growth Rate of Per Capita Income in Selected Asian Developing Economics", *International Research Journal of Finance and Economics* 2009 (28) <http://www.eurojournals.com/irjfe_28_05.pdf>

Khalil, Mahmoud, Ellaboudy, Shereef & Denzau, Arthur (2007), "The Institutions and Economic Development in the OECD", *International Research Journal of Finance and Economics* 2007 (12) <<http://www.eurojournals.com/irjfe%2012%20mahm.pdf>>

Lundberg, Jacob (2008), "Ankarloo har fel om världsekonomin", blogginslägg 20 maj <<http://jacoblundberg.blogspot.com/2008/05/ankarloo-har-fel-om-vrldsekonomin.html>>

Maddison, Angus (2008), "Historical Statistics for the World Economy: 1-2006 AD", Groningen Growth and Development Centre
<http://www.ggd.net/maddison/Historical_Statistics/horizontal-file_09-2008.xls>

Mankiw, N. Gregory & Taylor, Mark P. (2007), *Macroeconomics* (sjätte, europeiska utgåvan, Basingstoke: Plagrove Macmillan)

Micklethwait, John & Wooldridge, Adrian (2003), *The Company: A Short History of a Revolutionary Idea* (London: Weidenfeld & Nicolson), ISBN 02-9784-726-0

Miller, Terry & Holmes, Kim R. (2009), *2009 Index of Economic Freedom* (Washington: Heritage Foundation & Wall Street Journal)
<<http://www.heritage.org/Index/pdf/Index09Full.pdf>>

Neumark, David & Wascher, William (2006), "Minimum Wages and Employment: A Review of Evidence from the New Minimum Wage Research", NBER Working Paper nr. 12663 <<http://www.nber.org/papers/w12663>>

Nicoletti, Giuseppe & Scarpetta, Stefano (2003), "Regulation, Productivity and Growth: OECD Evidence", OECD Economics Department Working Papers, nr. 347

Norberg, Johan (2007), *Världens välfärd: Fyra decennier som förändrade planeten*, underlagsrapport 1 till Globaliseringsrådet (Stockholm: Regeringskansliet)
<<http://www.regeringen.se/sb/d/5146/a/91507>>

Norberg, Johan (2009), "Myter om marknaden – och om mig", *Nyliberalen* (1)
<<http://www.johannorberg.net/?page=articles&articleid=159>>

Peteraf, Margaret (1993), "Cornerstones of Competitive Advantage: A Resource-Based View", *Strategic Management Journal* mars, 14 (3)

Porter, Michael (1979), "How competitive forces shape strategy", *Harvard Business Review* mars-april, 57 (2)

Porter, Michael (1996), "What is strategy?", *Harvard Business Review* november-december, 74 (6)

Prahalad, C. K. & Hamel, Gary (1990), "The core competence of the corporation", *Harvard Business Review* maj-juni, 68 (3)

Sala-i-Martin, Xavier (2002), "15 Years of New Growth Economics: What Have We Learnt?", Columbia University Department of Economics Discussion Paper Series, nr. 0102-47 <<http://www.columbia.edu/cu/economics/discaprr/DP0102-47.pdf>>

Vedder, Richard K. & Gallaway, Lowell E. (1998), "Government Size and Economic Growth" (Washington: Joint Economic Committee) <<http://www.house.gov/jec/growth/govtsize/govtsize.pdf>>

Vega-Gordillo, Manuel & Álvarez-Arce, José L. (2002), "The Chicken and the Egg: Economic Growth and Freedom", *Círculo de Empresarios* <http://www.freetheworld.com/papers/Vega-Gordillo_and_Alvarez-Arce.pdf>

Världsbanken (2009), *Global Monitoring Report 2009: A Development Emergency* (Washington), ISBN 978-0-8213-7859-5 <<http://go.worldbank.org/AR2V89HT70>>